

Satupirtti n:o 1

Kultasydän

Kirjoitti Selma Lagerlöf

Werner Söderström Osakeyhtiö

Hinta 20 p.

I

KULTASYDÄN

SELMA LAGERLÖF

KULTASYDÄN

SUOMENNOS

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOOSSA, 1910
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA

i kukaan, joka näkee hänet kävelemässä kadulla, voi olla ajattelematta: »Voi poloista raukkaa! Kyttyräselkäinen lapsiparka! Voi poloista raukkaa!»

Hän ei ole seitsemää vuotta vanhempi, mutta hänen kasvonsa ovat jo kaitaiset ja kätensä pitkät ja hoikat. Kun hän lähtee kadulle, panee äiti hänen päällensä jalkoihin asti ulottuvan päällystakin, jossa on väljä, selän yli laskeutuva kaulus. Ja jokainen, joka puhuttelee häntä, koettaa varoa silmiään, etteivät ne pysähtyisi katsomaan juuri sitä, mitä niiden ei tulisi huomata.

Puhuttelija kyselee häneltä hänen nukeistaan ja leikkikaluistaan, koettaa puhua hänelle kuten tavallisellekin lapselle. Tahtomattaan tulee korottaneeksi ääntään, jotta se ei vaipuisi säälivään ja surkuttelevaan sävyyn, jota se alinomaa pyrkii lähenemään.

Meeli on pieni ja hento. Oikeastaan voi häntä tuskin luulla viittä vuotta vanhemmaksi. Tähän saakka häntä onkin pidetty liian pienenä käymään koulua, mutta nyt hän saisi alkaa.

»Voi, Amelie, kuinka sinulle tulee hauskaa, kun saat käydä koulussa ja saat leikkiä toverien kanssa! Se on aivan toista kuin olla kotona isän ja äidin luona!»

Hän kohottaa pieniä, läpikuultavia kasvojaan ja hymyilee toivorikkaasti. Mutta aivan varmaan on kaikki tuo puhe tovereista ja leikeistä hänelle vain tyhjiä sanoja. Tuollaisen herkkätunteisen pikku raukan täytyy tietysti pakostakin viettää aivan toisenlaista elämää kuin tavallisen lapsen.

Seuraavalla kerralla, kun hänet kohtaa, saa kuulla, että hän on sekä alkanut koulun että lopettanut sen. Ja hänen äitinsä sanoo hiljaa kuiskaamalla, että Meeli ei sietänyt koulunkäyntiä. Lukeminen häneltä kyllä sujui erinomaisen hyvin, ja toverien kanssa hänellä oli niin hauskaa, mutta hän väsyi niin, että hänen täytyi maata koko iltapäivä.

Ja puhuttelija onnittelee nyt häntä, kun hän saa olla kotona, niinkuin onnitteli silloin, kun hän pääsi pois kotoa. »Nyt saakin äiti opettaa sinua lukemaan. Ja sinun tulee hankkia kukko, joka munii lantin joka kerta, kun olet oppinut uuden kirjaimen.»

»Ei, Meeli ei opettele lukemaan nyt vielä», sanoo hänen äitinsä. »Hän saa nyt ensiksi oppia soittamaan pianoa.»

»Rupeaako Meeli soittamaan pianoa?»

»Kyllä, Meeli soittaa niin mielellään. Ja nyt hän saa mennä opettajattaren luokse, joka antaa hänelle soitto-tunteja. Meeli ei väsy, jos saa istua hienossa huoneessa ja soittaa yksin opettajattaren kanssa. Mutta koulussa oli niin kova melu ja hälinä.»

Ja sitten äiti kuiskaa, että Meelin täytyy saada joskus kul-

kea kadulla koululaukku kädessä voidakseen tuntea olevansa kuin muutkin lapset.

Mutta parin viikon päästä on soittokin lopetettu. Meelin selkä tuli kipeäksi soittaessa. Hän oli liian pieni. Hänen täytyy odottaa ensi vuoteen.

Meelin äiti huomaa, että lapsi näyttää surulliselta, kun hän kertoo että soittaminen on täytynyt lopettaa, ja hän lisää heti: »Mutta eihän se tee mitään; Meelillä on niin paljon tekemistä kotona. Niinhän, Meeli?»

»Niin», sanoo lapsi, ja ottaa äitiään kädestä ja kiiruhtaa kotiinpäin täyttämään kaikkia laiminlyötyjä velvollisuuksia, jotka häntä odottavat.

Äitikin lähtee, mutta katsoo taakseen ja pudistaa surullisena päätänsä. Ei ole vaikea huomata, että lapsi on hänen ainoa harrastuksensa, hänen] ainoa aarteensa, mutta sittenkään ei voi olla ajattelematta, että olisi kenties parempi molemmille, että lapsi saisi mennä pois. Minkälaiseksi tulisi hänen elämänsä, hänen, joka on niin heikko ja vaivainen? Voiko hänestä koskaan tulla muuta kuin taakka vanhemmilleen, jotka ovat köyhät ja saavat työllään ansaita leipänsä?

Samalla huomaa kyllä, että Meelin äiti on merkittävästi muuttunut, ikäänkuin hienostunut, sitte kun hän sai kivuloisen tyttären huolehdittavakseen. Ei olisi kukaan luullut, että hänestä, joka kerran oli ajattelematon ja huoleton tytön-heiskale, tulisi niin hellä ja hienotunteinen äiti, sillä sellainen hän juuri ennenkaikkea oli. Oli tosiaankin ihmeellistä nähdä, kuinka hän oli oppinut suojelemaan lasta, jottei tämä huomaisi olevansa erilainen kuin kaikki muut.

Välistä, kun Meelin äiti on seisahtunut kadulle juttelemaan jonkun tuttavan kanssa, sattuu, että hänen miehensä kulkee ohitse, ollen menossa työpaikalleen. Hän on nuori, voimakas mies, reipas käytökseltään. Hän on työssä eräällä puusepällä ja ansaitsee hyvin. Kun hän tulee reippaana ja hyräilee käydessään, näkee Meeli hänet ja juoksee heti häntä vastaan. Tahdottomasti lakkaa hän silloin hyräilemästä, ja silmäkulmien väliin ilmestyy pieni ryppy. Hän kumartuu lapsen yli, silittää hiukan kömpelösti sen poskea ja lähettää sen takaisin äidin luokse. Hän ei nähtävästi oikein tiedä, miten hänen on seurusteltava sellaisen herkkätuntoisen olennon kanssa. Hänestä on kyllä hyvin sääli pientä raukkaa, mutta hän tuntee itsensä vaivautuneeksi ja onnettomaksi hänen seurassaan, varsinkin näin ulkona kadulla. Kun isä jatkaa matkaansa, seisoo Meeli ja katsoo hänen jälkeensä hiukan tuskaisin silmin. On nimitäin niin, että Meeli ihailee ja jumaloi isäänsä yli kaiken muun, mutta välistä hän tuntuu huomaavan, että jotakin puuttuu isän rakkaudesta häntä kohtaan. Hän näyttää alakuloiselta ja sairaalta kääntyessään jälleen äitinsä puoleen.

Toisinaan ei Meeliä näy pitkään aikaan, ja kun sitten taas jonakin kauniina päivänä kohtaa hänet, niin saa kuulla, että hän on ollut sairaalassa.

Jos kysyy häneltä, onko hänen ollut vaikea olla sairas-huoneella, niin hän näyttää kummastuvan, ja milteipä hänen äitinsäkin tekee niin. Ei toki Meelillä ole ollut paha olla sairaalassa. Sehän on paras paikka, mihin hän voi tulla.

Äiti kertoo, että ensi kerralla kun Meelin piti mennä sairaalaan, hän oli tuskitellut ja pelännyt, mutta siitä oli jo niin

kauan, ettei hän sitä enää muistanutkaan. Meeli on hyvä ystävä sekä tohtorin että hoitajattarien kanssa, ja he ovat hänelle niin kilttejä, että hän viihtyy sairashuoneella paremmin kuin kotonaan. Meelin ei tarvitse aina maata vuoteessa ollessaan sairaalassa, vaan saa hän olla ylhäällä melkein koko ajan. Hän kulkee tavallisesti ylihoitajattaren mukana salista toiseen ja katselee, kuinka sairaita hoidetaan. Meeli ei ollenkaan pelkää katsella haavoja ja paiseita ja muuta, josta tavallinen ihminen mieluummin kääntää silmänsä pois. Kaikki sairast ovat mielisään, kun Meeli tulee heidän luokseen. Hän ei koskaan juttele kenenkään kanssa niin vapaasti kuin sairaitten kanssa sairashuoneella.

Kyllä sairashuoneella melkein aina on sairaita lapsiakin, ja kun he ovat toipumistiellä, saavat he juoksennella ulkona käytävissä niinkuin Meelikin. Mutta Meeli ei paljon välitä lapsista. Hän on mieluummin hoitajattarien ja vanhempien potilaitten läheisyydessä. Lapset ovat aina niin rajuliikkeisiä. Hän pelkää aina, että he sysäävät hänet kumoon.

Kun Meelin äiti kertoo, kuinka mainiosti tyttö viihtyy sairaalassa, ymmärtää niin hyvin, että siten täytyykin olla. Pienokaisen, joka ei voi käydä koulussa, täytyy tietysti viihtyä sairaalassa, jossa on hiljaista ja rauhallista. Eikä sekään ole kummallista, että hän tulee avomieliseksi sairaiden seurassa. He eivät katsele häntä niin tuskastuttavan sääliväisesti kuin terveet. Ja onhan hänellä, joka juoksentelee jalkeilla tarvitsematta kärsiä tuskia, paljon parempi olo kuin heillä, jotka makaavat kipujen kourissa.

Äidin puhuessa on Meeli seisonut ja katsellut suurta lap-

palaiskoiraa, joka kävellä lönkyttää vastapäisellä jalkakäytävällä, ja kun hän etenee vähän kauemmaksi mennäkseen koiran luokse, käyttää äiti tilaisuutta ja kertoo sairashuoneen lääkärin sanelleen hänelle, että Meeli ei luultavasti voi elää kauan. Hän ei kasva eikä tule suuremmaksi niinkuin muut lapset, vaan kuihtuu yhä. »Niin, kesän yli hän luuli minun saavan pitää lapseni, mutta tuskin kauempaa. Oi, mihin minä silloin joudun?»

Kyöneleet tahtovat herahtaa silmiin, mutta ne eivät saa tulla esiin. Meeli on seisonut ja houkutellut luokseen koiraa, mutta se on mennyt eteenpäin pysähtymättä. Ja se koira on muuten tavallisesti hyvä ystävä jokaisen lapsen kanssa siinä korttelissa. Se pysähtyy ja heiluttaa häntäänsä niin pian kun näkee jonkunkaan heistä. Mutta Meelistä se nähtävästi ei tahdo olla tietävinäänkään, sillä se menee ohi välittämättä hänen kutsumisistaan.

Meeli palaa äidin luokse sama tuskaisa ilme katseessaan kuin silloin, kun isä lähettää hänet pois luotaan. Mutta äiti ottaa hänet vastaan iloisesti hymyillen, ja he jatkavat matkaansa. Varmaankin äiti rakastaa lasta niin paljon sen tähden, että hänen alati täytyy sitä suojella ja pitää siitä huolta. Se täyttää hänen elämänsä aivan toisella tavoin kuin terve lapsi olisi tehnyt, ja luonnollisesti hänelle olisi suuri suru, jos hän kadottaisi pienen tyttärensä. Mutta kuitenkin se kai olisi parasta, mitä voisi tapahtua. Sillä millainen ihminen tuosta pienokaisesta voisi tulla? Millaiseksi voisi elämä hänelle käydä?

Meelin vanhemmat ovat rakentaneet itselleen tuvan kaupungin piirin ulkopuolelle, aukealle maalle. Tupa on sievä ja soma leikkauksilla koristettuine ikkunautoineen ja pienine vih-

reäksi ja valkoiseksi maalattuine kuisteineen. Mutta ei se juuri millään kauniilla paikalla ole. Te ette voi kuvitella, millaisella kummallisella maaperällä se on.

Kaupunki on vanha kaivoskaupunki, ja kaikkialla sen ympärillä oli ennen aikaan suuri joukko sulatusuuneja, joista lieviävä myrkyllinen savu hävitti kasvullisuuden koko seudulta. Nykyään sulatusuunit ovat poissa, mutta luonto ei ole oikein voinut tulla entiselleen niiden jälkeen. Kaupungin läheisyydessä on vielä laajoja aloja, joilla maa on alastonta ja paljasta, ilman ainoatakaan puuta tai kasvia, ainoastaan suurien ja pienien, ympäriinsä hajallaan olevien kivilohkareitten peittämää. Jos pistää lapion maahan, niin huomaa, että siinä on kaikkialla pieniä särmikkäitä kuonapalasia, niin ettei se kelpaa viljeltäväksi. Jos tahtoo siinä jotain kasvattaa, täytyy tuoda multaa muualta.

Syksyllä, talvella tai keväällä on kuonakentällä tuskin sen pahempi asua kuin muuallakaan, mutta kun saapuu kesä kuumine, kauniine päivineen, silloin siellä tulee tukalaa. Varjo paikasta ei siellä tietysti ole merkkiäkään, ja kuonansekainen maa kuumenee kovasti auringonsäteistä. Puolenpäivän aikaan siellä eriiä melkein yhtä paljon lämpöä maasta kuin auringostakin.

On joukko muitakin seikkoja, jotka vaikuttavat sen, että kuonakentällä viihtyy huonosti. Sakeaa pölyä lentää sinne läheiseltä kadulta, ja sankkoina pilvinä tupruttavat sinne mustaa, katkuavaa savuaan veturit, jotka raskaasti tulla puhkuvat kaksi ja kolmekin yhdessä jyrkkää mäkeä ylöspäin. Siellä ei ole suinkaan niin hyvä ja raitis ilma kuin voisi odottaa. Jos tuuli on lännessä, tuo se mukanaan pistävänhajuisia kaasuja

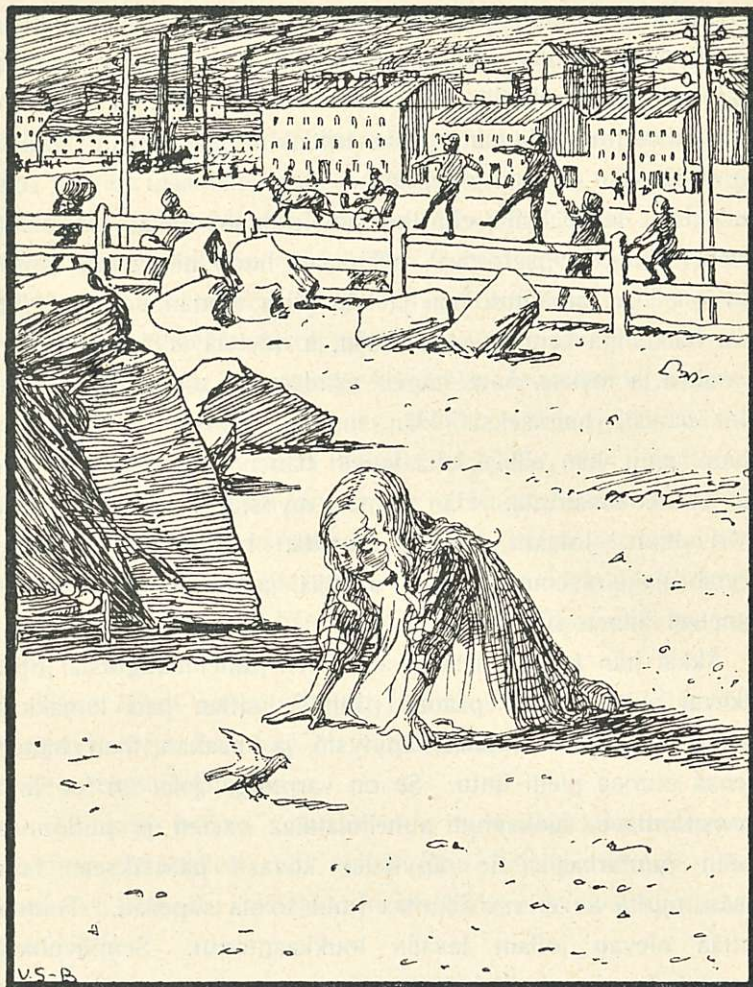
sulatusuuneista, ja jos se on pohjoisessa, on se täynnä paperimassatehtaan kitkerää, epämiellyttävää hajua. Kesäpäivinä ei kuonakentällä asuva voi olla kaipaamatta toisille seuduille, missä on kukkaisia niittyjä ja vehreitä, varjoisia puita. On luonnotonta, että ei keskellä kesää näe muuta kuin paljasta maata ja harmaita kivilohkareita.

Mutta juuri tälle kiviaavikolle Meelin isä on rakentanut tupansa. Hän on aidannut rautalanka-aidalla muutamia neliömetrejä sen edustalta. On ehkä tarkoituksena, että siihen tulisi puutarha. Mutta tällä erää ei maassa ole mitään muuta kuin noita suuria kivilohkareita.

Muutamana aamupäivänä keskellä kuuminta kesää on Meeli polvillaan erään suuren kivilohkareen edessä. Hän on yksin, sillä äiti on arka auringonpaisteelle ja oleskelee mieluummin sisällä. Meelistä sitävastoin on mieluista olla auringonpaisteessa. Hän ei voi koskaan saada kylläkseen lämmintä.

Yksi kivilohkareista on alapuolelta kovero, niin että se muodostaa ikäänkuin pienen luolaholvin. Siinä holvissa Meelillä on leikkihuoneensa. Itse hän ei mahdu sinne, mutta hänen nukkensa ovat siellä. Hiukan matala on huone nukeillekin, mutta se ei merkitse niin paljon, sillä Meelin nuket eivät koskaan seiso pystyssä, vaan makaavat aina vuoteessa. Ne ovat aina sairaina, ja Meelin täytyy lakkaamatta hoitaa niitä, antaa niille rohtoja, laittaa siteitä, lohduttaa niitä niiden monissa kivuissa ja vakuuttaa niille, että he kyllä tulevat terveiksi, kun he vain malttavat olla kärsivällisiä.

Tänään on Meeli kuitenkin jo pari kertaa ollut hoitamassa

nukkejaan, ja hän istuu nyt kuunnellen toisten lasten leikkimistä, jonka ääniä kaukaa kuuluu sinne.

Pitkä kesäloma on juuri alkanut, ja lapset ovat koulusta vapaat. Meeli kuulee joka suunnalta lasten ääniä, kun he leikkivät kaduilla ja pihoilla. Se houkuttelee ja vetää, eikä hän ole enää huvitettu liikkumattomista leikkikumppaneistaan. Mutta hän istuu vain ja kuuntelee, hän ei mene etsimään toisten seura. Hän tietää kyllä, että heidän leikkinsä eivät ole häntä varten. Toiset lapset eivät ollenkaan huoli häntä mukaansa. Hän on liian arkatuntoinen ja hän pilaa heidän ilonsa. Niin istuu hän siinä kaipaus mielessään, ja näyttää siltä kuin kaikki se vaikea ja raskas, mitä hänen elämässään on, yhtäkkiä olisi tullut hänelle tietoiseksi. Hän tuntee painostavan helteen ja pahan hajun, hän näkee, että kaikki hänen ympärillään on rumaa ja hedelmätöntä. Hän tuntee myös, että hän on sairas ja voimaton. Jotakin puuttuu häneltä. Hetki hetkeltä kuluu, ja yhä alakuloisemmalta hän näyttää, ja vähitellen nousevat kyyneleet hänen silmiinsä.

Äkkiä hän kuulee helähtävän äänen puhelinlangoista, jotka kulkevat aivan hänen päänsä päällitse, sitten pari kimakkaa kirahdusta, hätäistä siipien räpytystä, ja maahan ihan hänen eteensä putoaa pieni lintu. Se on varpunen, joka on lentänyt varomattomasti, syöksynyt puhelinlankaa vasten ja pudonnut Meelin puutarhaan. Se räpyttelee kovasti päästäkseen taas ilmaan, mutta se ei voi liikuttaa kuin toista siipeään. Toinen näyttää olevan jollain tavalla loukkaantunut. Senpävuoksi varpus-parka ei voikaan kohota ylös, vaan pyörii ympäri maassa yhdessä kohti. Meeli katsoo tätä hetken ihan kauhusta kivet-

tyneenä, mutta vähitellen hän alkaa liikkua. Hän konttaa yhä lähemmäksi lintua, kurkottaa kättänsä ottaakseen sen kiinni, vetää sen taas takaisin ja tekee saman kokeen vielä uudestaan, kunnes hänen vihdoin onnistuu nopealla otteella saada se kiinni. Varpunen pelästyy sanomattomasti, tuijottaa Meeliin mustilla silmillään eikä tohdi liikahtakaan. Meeli näkee, että toinen siipi riippuu veltona alas, ja yrittää nostaa sitä. Silloin varpu-
nen värähtää kivusta, ummistaa silmänsä ja näyttää aivan kuole-
leelta. Mutta Meeli ei pane siihen huomiota, vaan tunnustelee
siipeä miettivän näköisenä ja huomaa että siipiluu on poikki.

Meelin kalpeat kasvot rupeavat hehkumaan ja silmät alka-
vat loistaa innosta. Hän siirtyy kiven alla olevan leikkihuoneensa
luokse, jossa hänellä on koko joukko sidetarpeita. Samalla
kun hän pitelee varpusta toisella kädellään, etsii hän toisella
esille pari tikkua, pari liinalappua ja langanpätkiä. Niillä hän
ryhtyy lastottamaan varpusen siipeä, ja kun se on tehty, käärii
hän siteen koko linnun ympäri, jotta sen täytyisi pakostakin
pysyä hiljaa. Lopuksi hän asettaa sen sairaiden nukkien jouk-
koon vierinkiven alle.

Kun Meeli on suorittanut kaiken tämän, on hän ihan hen-
gästynyt. Nyt, kun hän on valmis, saattaa hän tuskin henkeä
vetää mielenliikutukseltaan.

Äiti tulee hetken kuluttua ulos huoneesta katsomaan mitä
lapsen puuhailee. Oli tullut ihan hiljaista ulkona. Pieni
olento ei liikkunut edestakaisin kivilohkareiden välillä, niinkuin
tavallisesti.

Kun hän tulee ulos, huomaa hän Meelin istuvan pienellä
kivellä leikkilupansa edessä nukkenpukua ompelemassa. Häneen

oli tullut merkillinen rauha ja tyyneys, ei näkynyt ollenkaan sitä tuskallista ja levotonta ilmettä, joka saattoi tehdä äidin ihan epätoivoiseksi. Ei, hän istui siinä niin hiljaa ja tyytyväisenä, kuten sellainen, joka on tullut rauhaan itsensä kanssa.

Kun äiti tulee lähemmäksi, kertoo Meeli hillityn äänin seikkailunsa varpusen kanssa ja näyttää äidille kuinka hän on laittanut sen makaamaan holvin alle.

Nyt äiti ymmärtää, mistä tuo suuri rauha on tullut. Meeli leikkii sairaanhoitajata. Hänellä on aivan samanlainen ilme kuin sairashuoneen sisarilla, kun he istuvat sairasvuoteen ääressä. Hän on saanut yllensä heidän lempeän tyyneytensä.

»No, nyt pitää sinun oikein pitää huolta varpusesta, niin että se voi tointua entiselleen», sanoo äiti.

Pienokainen vain nyökäyttää päätään. Sairanhoitajattarienhan ei pidä puhua tarpeettomasti, sillä se häiritsee sairaita. Mutta tuo nyökkäys sanoi selvästi, että mikäli hänestä riippui, niin potilas kyllä tulisi paranemaan.

»Saanko minä nähdä sitä?» kysyy äiti ja pistää päänsä kiven alle.

»Minä luulen kyllä, että olisi paras ettei siihen koskettaisi, mutta jos äiti mielellään haluaa...»

»Ei silti, ei suinkaan! Enhän nyt ole niin utelias. Anna sen vain maata rauhassa!»

Äiti menee jälleen huoneeseen, mutta lapsi pysyy liikkumatta paikallaan koko päivän. Ja joka kerta kun äiti menee ulos ja silmää häneen päin, istuu hän ompelemassa yhtä tyynin ilmein. Nyt kai ei voi olla puhettakaan, että hän enää kaipaasi toisten lasten luo. Hän oli varmaan saanut jotain,

mikä oli leikkitovereitakin parempaa, nyt kun hänellä on jotain hoidettavaa ja hellittävää. —

On kulunut pari kuukautta, mutta kesä on vieläkin, ja ilma on yhtä lämmin ja kaunis kuin sinä päivänä, jolloin varpunen putosi Meelin puutarhaan. Autiolla kuonakentällä on entistäkin kuumempaa ja helteisempää. Ja kaikki ihmiset, joilla on toimensa niillä seuduilla, kulkevatkin veltoina ja tylsinä ja odottavat vain päivän loppumista. Ja melkein samoin on lasten laita. He ovat liian raukeita leikkiäkseen. He seisoskelevat suurissa ryhmissä rautatien ylikäytävän luona ja odottavat junia, taikka hyppivät edestakaisin kiskoja yli. He eivät naura usein, mutta joutuvat helposti riitaan. Vähimmästäkin syystä tiuskuvat he äriin toisilleen ja hyökkäävät yhteen ja tappelevat.

Kaikkien ollessa ikävystyneitä ja välinpitämättömiä, elää pieni kyttyräselkä mitä jännittävintä ja viehättävintä elämää. Hän juoksee alinomaa puutarhastaan äitinsä luokse ja huutaa: »Voi kun minulla on hauskaa! Eikö äitikin tule katsomaan?»

Luolassa kiven alla ei enää ole yhtään ainoata nukkea. Sen sijaan on siellä useita happeja, joista muutamat ovat pahvista, toiset puutikuista tai teräslangasta. Ne on asetettu kahteen riviin, jotka ovat yhtä suoraa ja säännöllisiä kuin sairaahuoneen vuoderivit. Mutta sehän onkin aivan oikein, sillä kiven alusta on nyt oikea sairashuone. Se on täynnä terveystään etsiviä hoidokkaita.

Aamupäivän kuluessa Meeli ottaa esiin häkin toisensa perästä, antaakseen hoitoa niiden asukkaille. Suurimmassa hä-

kissä hänellä on kaunis, valkoinen kyyhkynen, jolla on pahoja haavoja selässä ja päässä. Se raukka on ollut haukan kynsissä, mutta on viime hetkessä saatu pelastetuksi ja tuotu Meelille. Ja kyyhkynen ymmärtää varmaan, että Meeli tahtoo parantaa hänet. Se painautuu ihan liki Meeliä ja asettaa päänsä hänen poskeaan vasten, kun se otetaan ulos häkistä.

Toisessa häkissä on västäräkki, jonka jalka on mennyt poikki ja on sentakia lujasti lastotettuna. Se on päässyt jo niin pitkälle, että se lakkaamatta koettaa astua kipeällä jalallaan. Vaikeinta västäräkkiin nähden ei olekaan sen parantaminen, vaan ruuan hankkiminen sille. Onneksi on Meeli viime aikoina saanut joukon ystäviä, jotka auttavat häntä hankkimaan ruokaa sairaille eläimilleen.

Västäräkin vieressä istuu pieni hiiri aivan hiljaa ja pitää yhtä jalkaansa koholla. Meelille se on surullinen näky, sillä pikku hiiri-poloista hän ei voi parantaa. Sen jalka on mennyt poikki rotanpyydyksessä. Haavan kyllä voi parantaa, mutta hiiri-paran täytyy nilkuttaa kolmella jalalla elämänikänsä.

Siellä on vielä pari kissanpoikaakin, ihan pieniä vielä. Niillä ei ole vielä silmiäkään, eivätkä ne voi seisoa jaloillaan. Ne eivät ole sairaita, mutta niiden emo on hylännyt ne, ja siksi ne on tuotu Meelille, jotta hän ottaisi ne hoivaansa.

Aina siitä asti kun Meeli noin pari kuukautta sitten ryhtyi parantamaan siipirikko-varpusta, on hän ollut ihan yhtä mittaa työssä parantaessaan sairaita pikkueläimiä. Hänellä on aivan tavaton taipumus tällaiseen työhön. Ja hän saa aikaan oikeita ihmeparantumisia. Mutta kylläpä onkin loppumaton se kärsivällisyys ja rakkaus, jota hän osoittaa kaikille sairailleen. Mie-

löllään hän olisi niiden tähden nukkumatta ja syömättäkin. Ja hänelle on sitten ihan sama, mitä lajia eläimiä hän parantaa. Hän ottaa hoivatakseen ketunpojan tai äkäisen huuhkajan yhtä mielellään kuin pienen kananpojan. Kunhan ne vain ovat sairaita, niin hellii hän niitä yhtä rakkaasti. Hän on niin näppärä ja kätevä ja käyttää sormiaan niin sievästi, että hän voisi lastottaa vaikka hämähäkin jalan.

Ihmiset eivät koskaan ole nähneet mitään niin huvittavaa kuin tämä Meelin sairashuone on. Koko lähiseutu seuraa innolla hänen kokeitaan, ja usein tulee vieraita oikein asiasta tehdessä kuonakentälle katsomaan Meeliä ja hänen sairaita eläimiään. Ja vieraat eivät voi kyllikseen ihmetellä, kuinka hän osaa tehdä sellaista. Meeli ei hoida eläimiä sitä varten, että hän saisi siitä kiitosta, mutta kuitenkin tuntuu hyvin hauskalta, kun ihmiset sanovat, että hän on kiltti ja kelpo tyttö ja ettei kuka hyvänsä pystyisi siihen mihin hän. Hänelle tekee oikein hyvää kuulla sitä.

Meelin äiti on heti alunpitäen ymmärtänyt, että tämä oli hänen pikku tyttärelleen oikeaa ajanvietettä, ja hän se aluksi hankkikin potilaita hänelle. Nyt ei hänen enää tarvinnut siitä huolehtia. Koko lähiseutu etsi Meelille hoidettavia. Kun vain joku löysi jonkun pikkuelävän, joka jollakin tavalla oli loukkaantunut, niin tuotiin se hänelle.

Meeli ei enää ollenkaan ikävöinyt toisten lasten joukkoon heidän leikkikenttilleen. Siihen sijaan oli toisten lasten joukossa monta, jotka halulla odottivat, milloin pääsisivät hänen luokseen. Mutta kaikkia lapsiapa ei otettukaan vastaan. Katsottiin hyvin suureksi armoksi, kun sai tulla rautalanka-aidan sisäpuo-

lelle ja katsoa päältä kun Meeli hoiti sairaitaan. Isot, vallattomat pojat seisoivat ihan Meelin vieressä ja vapisivat vain pelosta, ettei hän sietäisi heitä lähellään. He käyttivät enemmän osan joutoaikaansa hakeakseen ruokaa hänen eläimilleen. Se olikin varmin keino, jonka avulla sai luvan päästä hänen hoitolaansa.

Mutta nuo isot pojat eivät olleet ainoat, jotka Meeli oli saanut ystävikseen. Koko tänä aikana hän oli tehnyt merkillisiä vallotuksia toisen toisensa jälkeen. Mitä uskomattomimpiakin tapauksia oli sattunut.

Herkkukaupassa kadun hienoimman kadun varrella oli vanha puotipalvelija, jolla oli kanarialintu. Tämä lintu oli aivan erinomainen laulaja, ja puotimies piti siitä enemmän kuin mistään muusta maailmassa. Mutta eräänä päivänä oli puotimies seisonut kyyneleet silmissä myymäpöytänsä takana ja kertonut ostajilleen, että hänen kanarialintunsa oli sairas, niin sairas, että hän pelkäsi sen kuolevan. Meelin äiti tuli ihan sattumalta menneeksi tuohon hienoon puotiin juuri sinä päivänä ja kuuli puotimiehen valitukset. Hän sanoi silloin jotain siihen suuntaan, että hänen Meelinsä varmaan voisi parantaa linnun. Puotimies ei vastannut siihen mitään, vaan oli pikemmin sen näköinen kuin olisi Meelin äiti esittänyt hänelle jotain kerrassaan sopimatonta. Mutta seuraavana päivänä tuli hän itse käymään kuonakentällä Meelin pienellä kotituvalla ja katsoi, kun Meeli hoiteli sairaitaan. Ja varmaan hän rupesi luottamaan Meelin kykyyn, koska tuli hetken perästä uudestaan rakas kanarialintunsa mukanaan ja uskoi sen hänen hoitoonsa. Meelillä oli niin merkillinen vaisto, että melkein olisi voinut luulla, että

eläimet sanoivat hänelle, mikä heitä vaivasi. Hän sai heti selville, mikä kanarialinnulla oli vikana, ja hän paransi sen. Ja senjälkeen ei Meelin äiti koskaan käynyt herkkukaupassa ilman että sai pussin rusinoita tai palan rintasokeria Meelille tuliaisiksi. Puotimies kertoi kaikille ostajilleen hänestä. Meeli tuli ihan kuuluisaksi vain tuon yhden kanarialinnun takia.

Niin, ja sitten oli se vanha lappalaiskoira, joka aina tähän asti ei vähääkään ollut Meelistä välittänyt. Koiralla oli totutut tapansa, joita se seurasi päivä päivältä. Ja joka päivä se aamukävelyllään meni Meelin kodin sivuitse, mutta ei ollut näkevinäänkään Meeliä, joka seisoi veräjällä ja kutsui sitä. Mutta muutamana päivänä oli koira pahasti ontunut kulkiessaan ohi aamusella, ja palatessaan se oli seisahtunut veräjälle ja paneutunut maata ja vinkunut valittavasti, ikäänkuin ei olisi jaksanut kulkea kauemmaksi. Meeli oli mennyt sen luokse, katsonut sen kipeää jalkaa ja hyvin varovasti vetänyt siitä pois lasisirun, joka oli tarttunut sen varpaiden väliin. Seuraavana aamuna, kun koira meni ohitse, oli se taas terve ja reipas. Mutta se pysähtyi kuitenkin veräjälle ja odotti kunnes Meeli tuli ulos. Silloin se antoi hänelle kättä ja nuoli hänen sormiaan ja meni sitten tiehensä. Samalla tapaa se teki joka aamu, sillä mihin se kerran oli tottunut, sitä se teki sitten jatkuvasti. Meelille se oli kovasti mieleen, kun hän oli voinut voittaa itselleen vanhan lappalaiskoiran suosion.

Se, joka valmisti kaikki ne häkit, mitä Meeli tarvitsi säilyttääkseen eläimiään, oli hänen isänsä. Hän ei ollut milloinkaan ollut niin hellä Meelille kuin näinä viime aikoina. Ennen hän ei ollut tahtonut leikkiä Meelin kanssa eikä tietänyt mistä

olisi hänen kanssaan puhellut. Mutta sittenkun Meeli oli alkanut sairaanhoitonsa, oli isä samoin kuin muutkin ruvennut tuntemaan suurta mielenkiintoa häntä kohtaan. Hänellä oli hauskaa lapsen seurassa, ja heti kotiin tultuaan hän aina haki Meelin ja kyseli häneltä, miten västäräkki tai kissanpojat jaksivat. Päivällislomalla ollessaan hän toisinaan tuskin ennätti syödäkään. Hän olisi mieluummin istunut ulkona Meelin luona ja katsellut, kun hän hoiti potilaitaan. Ja hän teki kaikki häkit mitä Meeli tarvitsi. Hän huolehti sairaitten parantumisesta yhtä suuresti kuin Meeli itse. Eikä mikään tehnyt Meeliä niin onnelliseksi kuin tämä isän osaaottavaisuus. Se suorastaan antoi hänelle uutta elämää. Hän tuli iloiseksi, luottavaiseksi ja huolettomaksi, aivan kuin tavallinen lapsi.

Nyt on, kuten jo sanoin, kirkas kesäpäivä, ja Meeli istuu maassa luolansa edessä. Hän on niin kiintynyt työhönsä, ettei huomaakaan kahta mustapukuista sairaanhoitajataria, jotka tulevat kuonakenttää pitkin ja suuntaavat kulkunsa Meelin kotia kohti. Hän ei kuule mitään sittenkään, kun he avaavat veräjän ja tulevat aitauksen sisäpuolelle. Vasta kun he ovat aivan hänen vieressään, huomaa hän heidät.

Meeli punastuu hämmästyksestä. Eikös se ole sairaalan ylihoitajatar, hänen paras ystävänsä, joka siinä seisoo? Ja sisar Anna, hänen lähinnä paras ystävänsä, on hänen kanssaan. Hänen mieleensä juolahtaa, että he ovat tulleet katsomaan hänen sairaalaansa, mutta hän poistaa sen ajatuksen mielestään, niinkuin se olisi aivan liian vaativainen. Mutta seuraavassa hetkessä sanoo ylihoitajatar kuitenkin: »Nyt sinun pitää näyt-

tää meille sairaalasi, Meeli. Me olemme kuulleet, että sinulla on niin paljon potilaita.»

Meeli punastuu eikä tahdo näyttää. Häntä hävettää näyttää oikeille sairaanhoitajille pieniä mitättömiä laitoksiaan.

»Sinä olet niin monta kertaa saanut nähdä meidän sairas-huoneemme», sanoo ylihoitajatar. »Nyt sinä saat näyttää meille omasi.»

Ja silloin Meeli tietysti näyttää sairaalansa, ja ylihoitajatar ja toinen sisar tulevat kovin huvitetuiksi. He ottavat selvän kaikkien potilaitten taudeista ja kysyvät Meeliltä miten hän hoitaa niitä. Ja Meeli innostuu saadessaan puhua sairaanhoi-dosta sellaisten kanssa, jotka ymmärtävät asiaa.

Äiti tulee ulos ja ottaa osaa keskusteluun. Hän kertoo sellaista, mistä Meeli itse ei ole tahtonut puhua, niinkuin niistä isoista pojista, joista on tullut niin hyvät ystävät Meelin kanssa, ja lappalaiskoirasta ja kanarialinnusta.

Kun hoitajattaret lähtevät, saattaa äiti heitä pitkän matkaa kaupunkiin päin saadakseen puhua Meelistä.

»Hänestä tulee parempi sairaanhoitajatar kuin meistä kum-pikaan, kun hän tulee suureksi», sanoo ylihoitajatar.

»Kun hän tulee suureksi», kertoo äiti hitaasti. »Sisar tie-tää, mitä tohtori on sanonut. Hän ei voi elää.»

»Nyt hän kyllä voi elää. Hänhän on ruvennut kasva-maan. Näkeehän sen, että hän on saanut jotain minkä eteen elää.»

Mutta Meeli istuu pihalla kivilohkareitten keskellä ja miet-tii sitä, että ylihoitajatar ja sisar Anna ovat olleet siellä ja kat-selleet hänen sairaalaansa.

Se on suurinta mitä hänelle on voinut tapahtua. Voi kuinka Meeli on onnellinen! Ei koko kaupungissa ole yhtään lasta, joka olisi niin onnellinen kuin hän.

SATUPIRTTI

Sarja kirjasia lapsille.

I.

Selma Lagerlöf:

Kultasydän.

Todella kaunis kertomus. Se on lapsen elämäntarina, joka osoittaa että *rakastava sydän* voi kovaosaisenkin elämän saattaa valoisaksi ja siunausta tuottavaksi.

Hinta 20 p.

II.

Arthur Ransome:

Pientä metsän väkeä.

Kun tätä kirjaa lukee, luulee melkein todella olevansa jänisten, oravain ja hiirien joukossa metsässä, niin elävä se on ja niin hauskesti kuvitettu. Hinta 20 p.

III & IV.

LASTEN JOULU- NÄYTELMIÄ:

Anna Sahlstén:

Joulutonttujen luona.

Pikku Kertun joulu.

Näistä vihoista saavat lasten joulujuhlat todella viehättäviä ja kauniita ohjelmanumeroita. Niissä on mielikuvitusta ihan hämmästyttävästi ja lapset pysyvät niitä esittämään. Niitä on jo tätä ennen esitetty monessa koulussa. Hinta à 20 p.

V.

Juhani Aho:

Kolme lastua lapsille.

Hinta 20 p.

VI.

Z. Topelius:

Jaloea kylvöä.

Hinta 20 p.

Seuratkaa tämän sarjan kehitystä! Siihen tulee paljon kuvallisia ja hauskoja kirjasia.